

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (45)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 7 від 14 лютого 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкар С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(45) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 168с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна привабливість регіонів як основа сталого розвитку країни.....	6
<u>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ЗАСОБУ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО</u>	

ФАХІВЦЯ

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ Сучасна модель практичної підготовки майбутніх педагогів у коледжі.	10
БУЛЕЙКО ОЛЬГА, КАРЛОВА ОЛЕНА, Підготовка практикоорієнтованого фахового молодшого бакалавра в ВСП Вінницькому фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну КНУБА.	14
МАЙДАНИК ОЛЕНА, МАРІЯ СЕНИШИНА, Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до громадянського виховання молодших школярів.	18
МІЛЩУК СВІТЛАНА, Використання технології вебквестів під час організації літньої педагогічної практики здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (з досвіду роботи)..	22
ЯКОВЛІВА ОЛЕНА, Процес спілкування як умова розвитку комунікативних умінь майбутніх учителів.....	27
ГУМЕНЮК ОКСАНА, Компетентнісна освіта - як основа професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця (з досвіду роботи)	29
ХАНІКОВА ІРИНА, СТЕЦЮК ІРИНА, Співпраця закладів педагогічної освіти з громадськими організаціями як засіб організації педагогічної практики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	31
ГАЛАН ОЛЬГА, ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Дизайн-мислення в освітній діяльності.....	33
ДЕМКОВА ВІТА, Моделювання фізичних процесів у дослідницькій діяльності студентів.....	35
ЖУПАНОВА НАТАЛІЯ, Застосування моделювання на урок зарубіжної літератури.....	38
КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування лідерських якостей у майбутніх фахівців як ключ до успіху в сучасному світі.	40
КОРНЕЛЮК ВІКТОР, Моделювання оцінювання взаємодії в освітньому процесі.	43
СОРОЧАН МАРИНА, Використання моделювання у процесі практичної підготовки як засобу професійно-особистісного розвитку здобувачів освіти в реаліях сьогодення.	45
ТЕРЕПА АЛЛА, Математичне моделювання як прийом формування математичної компетентності в майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах.	49
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, КУЗЕМА ГАННА, Вплив освітньої інноватики на креативний розвиток професійних здібностей майбутніх вчителів.	54
КРАМСЬКА ЗОЯ, КРУГЛИК МАРИНА, Проектування освітнього простору закладу дошкільної освіти як умова розвитку дитини.	57
ПАЩЕНКО МАЯ, КОВАЛЕНКО КАТЕРИНА, Реалізація моделі освітнього простору шляхом впровадження у практику технології педагогічного проектування у закладах дошкільної освіти...	59
СИНЕГУБ ЯРОСЛАВА, ГОРДІЙЧУК МАР'ЯНА, Моделювання освітнього середовища закладів вищої освіти.	61
ДЕНИСЮК ТЕТЯНА, ГОРОБЧУК КАТЕРИНА, Екологічний підхід до проблеми створення моделі освітньої системи в Україні.	63
ТРОЯН НАТАЛІЯ, ДІДЕНКО АНАСТАСІЯ, Дистанційне проведення педагогічної практики: важливі акценти впровадження (з досвіду роботи).....	65

МУЗИЧНИЙ СВІТ У НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЛЮБЧИК КАТЕРИНА, Світова прем'єра хорового циклу «Псалми Давидові» Р. Толмачова за поезією Т.Г. Шевченка.	67
СТЕПОВА АЛЛА, Музично-педагогічна діяльність українських композиторів XIX - початку XX століть.....	70
КАСЬКО ТЕТЯНА, СТОРОЖУК НАТАЛІЯ, Специфіка викладання хорового диригування в умовах дистанційного навчання для майбутніх вчителів музичного мистецтва.	75

ІСКРА СВІТЛАНА, ГАВРІЛОВА СОФІЯ , Організація роботи з вокальним ансамблем: теоретичні та практичні аспекти.	78
МАЗУР АЛЬБІНА , Формування музично-естетичного смаку студентів на занятті з постановки голосу.	81
ІСКРА СВІТЛАНА, КИРИЛЮК ДМИТРО , Вокально-хорове виховання як основа формування співацьких навичок школярів.	84
ЧОРНА НАТАЛЯ, ХОЛОДЮК МАРІЯ , Театралізована діяльність на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: види та форми.	88
БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА , Використання мультимедійних технологій на уроках музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти.	93
ТОМЧУК АННА, МЕЛЬНИК ГАЛИНА , Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі на уроках музичного мистецтва.	97

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ

МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, ТКАЧУК АНАСТАСІЯ , Формування риторичної компетентності здобувачів освіти у процесі навчання.	101
МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, ГОЛОВАНЮК ВАЛЕНТИНА , Біблійні алюзії в контексті літератури постмодернізму (на прикладі роману «Історія світу в 10,5 розділах» Джуліана Барнса).	107
ІСКРА СВІТЛАНА, СТАВНІЙЧУК МАЙЯ , Український пісенний фольклор як складова репертуару дитячих вокальних ансамблів.	113
ВАЦАК КРІСТІНА , Концепти дитинства у творчості М. Вінграновського.	117
ЦІСАР ІРИНА, КСЕНЧИНА ОЛЕСЯ , Використання українського фольклору в мовленнєвому розвитку старших дошкільників.	120
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА , Впровадження STEM-освіти на заняттях з української мови та літератури.	123
ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА, ВОНСОВИЧ ОЛЕНА , Неокласичні традиції у творчості Максима Рильського.	126

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

ПЕТРЮК ВАЛЕНТИНА , Використання в організації роботи творів В.О.Сухомлинського як засобу морального виховання дітей дошкільного віку.	129
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, БАКУНЧИК ЯНА , Основні аспекти формування грамотності та розвитку мовлення здобувачів початкової освіти у процесі вивчення української мови.	132
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ПАРУБОЧА МАРІЯ , Фундаментальність проблеми формування орфографічних умінь здобувачів початкової освіти у сучасному освітньому просторі.	137
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, МАРУЩАК ВІКТОРІЯ , Втілення інноваційних технологій на уроках в початковій школі як запорука ефективної спільної навчальної діяльності педагога та здобувачів початкової освіти.	140
ОСАДЧА ЛЮДМИЛА , Рівень хореографічної підготовленості старшокласниць на уроках фізичної культури за варіативним модулем «Хореографія».	146
ЦІСАР ІРИНА, БЛУДЧА АНАСТАСІЯ , Роль пісочної терапії у формуванні зв'язного мовлення дошкільнят.	148
ІННА БАРЩЕВСЬКА , Особливості діагностики та педагогічного супроводу дітей із синдромом Аспергера та СДУГ.	151
ВАКОЛЮК ТЕТЯНА, ЯКОВЛІВА ОЛЕНА , Проблема булінгу у шкільному середовищі.	155
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА , Інноваційні технології в роботі з дітьми ООП.	157
ЯКОВЕЦЬ НАТАЛІЯ , Літературний проект як ефективний формат освітньої діяльності в ЗДО, засіб розвитку національно-патріотичних почуттів дошкільників та формування інтересу до сучасної книги (зі збірника проектів за творами сучасних українських авторів).	160

ВІДОМІ ІМЕНА

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО , Бертольт Брехт: теорія «Епічного театру». Зміст явищ.	162
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ , Наш останній король – Stanislaw August Poniatowski.	165

СЛОВО РЕДАКТОРА

Два роки Україна бореться проти агресії росії, два роки як життя народу поділилося на: до і після. Змінилося все: побут, цінності і навіть окремі професії. Єдине залишається непохитним – любов до Батьківщини та бажання бути вільними!

Попри важкі, нестабільні часи українська молодь вірить у власні сили та прагне справедливості. Велика кількість здобувачів освіти всієї України подалися до лав ЗСУ та борються за незалежність й суверенітет держави. І це свідомий вибір. Вибір, який заслуговує на повагу та за який не соромно!

Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж теж має своїх героїв. Це «вчорашні» студенти, які без вагань стали на наш захист. Ми стараємося підтримати та допомогти тим, які невтомно виборює кожен клаптик рідної землі.

З перших днів повномасштабного вторгнення студенти та працівники коледжу активно долучилися до волонтерської діяльності. Виготовлення окопних свічок та оберегів для захисників, пошиття балаклав, плетіння маскувальних сіток, донорство, приготування та доставка їжі, допомога біженцям, формування індивідуальних аптечок, участь у благодійних концертах та футбольних матчах – усе це види волонтерської допомоги, яку надавали та продовжують надавати наші студенти й працівники. Ми проводимо благодійні ярмарки, беремо участь у всеукраїнських акціях на підтримку ЗСУ і

військовослужбовців, які проходять лікування та курси реабілітації.

За ініціативи наших викладачів зібрані кошти та придбані автівки для підрозділів, в яких служать наші випускники, і на даний час перебувають на передовій.

Дуже боляче згадувати про втрати. Ми із сумом вшановуємо пам'ять тих, хто нажаль, віддав своє життя за майбутнє. Задля виховання патріотизму молодого покоління, з метою загострення уваги до сучасних проблем і цінностей у коледжі щоранку звучить хвилина мовчання в пам'ять загиблим воїнам та всім жертвам цієї кровавої війни, проводяться виховні заходи та години спілкування.

Ми відкрили Стіну пам'яті загиблих студентів і випускників коледжу аби ніхто і ніколи не викреслив із своєї пам'яті воїнів, які захищали нас, нашу землю, нашу країну від ворога.

Ми також беремо участь у благодійних акціях, які допоможуть нашим студентам обрати для себе правильну позицію та зрозуміти головне – Україна наше все!

І після темряви обов'язково прийде світло, й добро переможе зло. Ми свято віримо у Збройні Сили України і боремося до кінця. Ми продовжуємо писати, творити, досліджувати та навчати.... Правда на нашому боці, тому задля майбутнього покоління ми зобов'язані вистояти, і на своєму освітньому фронті зробити все можливе задля ПЕРЕМОГИ!!!

навчально-методичне забезпечення [2], тому важливо підтримувати зв'язок із працівниками закладу дошкільної освіти. Вміло організована взаємодія з керівництвом закладу та з вихователями вікових груп допоможе охопити весь спектр питань педагогічної практики. Забезпечення творчого та дослідницького підходу до виконання самостійної практичної роботи передбачає створення сучасного електронного навчального контенту для дітей дошкільного віку. Втім, цього недостатньо для здійснення повноцінного проходження практики в онлайн режимі. Проблема полягає в тому, що живе, незамінне спілкування з дітьми дошкільного віку має мати місце у професійній підготовці майбутнього педагога. Тому, майбутнє – за змішаним навчанням, яке допоможе обирати офлайн - або онлайн-компоненти, різні організаційні моделі проведення практичних завдань [4] та можливості безпосереднього контакту з вихованцями закладу дошкільної освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дистанційне проходження педагогічної практики стає ефективним атрибутом нової системи освіти. Функція навчання здобувачів освіти має розширити свої складові.

Отже, запровадження дистанційного проведення педагогічної практики має певні переваги: формує нові компетентності у майбутніх педагогів, підвищує професійну майстерність викладачів закладів вищої, передвищої фахової освіти та може стати ефективним інструментом при особливих умовах організації освітнього процесу [3]. Перспективою подальших наукових пошуків є дослідження педагогічних умов підготовки і мотивації майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки практичних завдань та формування науково обґрунтованої та чітко визначеної стратегії проведення педагогічної практики в онлайн режимі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Положення про дистанційне навчання: наказ МОН України від 25.04.2013 №466 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
2. Положення про практичну підготовку студентів КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г. Шевченка» [Електронний ресурс].-Режим доступу: http://umanpedcollege.at.ua/Implementatsif/polozhennja_2019_pro_praktichnu
3. Про дистанційне навчання: Фелікс Літвін [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/society>.
4. Організація дистанційного навчання в закладах освіти: методичні рекомендації [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagaln>.

*Стаття надійшла до редакції
25 січня 2024*

СВІТОВА ПРЕМ'ЄРА ХОРОВОГО ЦИКЛУ «ПСАЛМИ ДАВИДОВІ»

Р. ТОЛМАЧОВА ЗА ПОЕЗІЄЮ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

УДК 78.087.68

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА

кандидат педагогічних наук,

декан факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

ЛЮБЧИК КАТЕРИНА

здобувачка освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. У статті розглянуто історію створення хорового циклу за поезією Т. Г. Шевченка «Псалми Давидові» сучасного українського диригента, композитора, співака та педагога Р. Толмачова.

Ключові слова: *хоровий цикл, псалми, поезія Т. Шевченка, світова прем'єра, Вінницький академічний міський камерний хор ім. В. Газінського.*

Творчість Т. Г. Шевченка, засновника сучасної української літературної мови та символу боротьби за національну самостійність, надихала не лише поетів, але й композиторів. У своїх віршах він втілював глибокі почуття, трагічність і радість українського народу, що стало джерелом натхнення для створення хорових творів. Одним з таких творів є хоровий цикл «Псалми Давидові» Р. Толмачова за поезією Т. Г. Шевченка.

Метою статті є розкриття важливості та унікальності хорового циклу «Псалми Давидові» композитора Рубена Толмачова, а також привернення уваги до даного твору в контексті української та світової музичної культури.

Поетичний доробок Т. Г. Шевченка має вирішальне значення для утворення української пісенної та, зокрема, хорової, музичної творчості. Його барвисті образи та національно-оригінальний стиль завжди привертати увагу митців. Поетика Шевченка настільки універсальна, що легко впроваджується в різні жанри хорової музики, включаючи мініатюру, хорові концерти, хорові симфонії, ораторію тощо. В творчості Т. Г. Шевченка займає визначне місце поетичний цикл «Псалми Давидові», який відображає не лише його великий поетичний талант, а й глибоке релігійне переживання. Цей цикл вражає своєю метафоричністю, символізмом та емоційною напруженістю. Доцент кафедри хорового диригування Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського та Інституту музики ім. Р. М. Глієра, заслужений артист України, художній керівник вокального секстету «ManSound» та Народної хорової капели хлопчиків та юнаків «Дзвіночок» Рубен Толмачов наголошує, що самі шевченківські фрази та зміст «Псалмів Давидових» визначають двоє морфологічних аспектів: по-перше, вони мають включати алюзії з церковним співом, а по-друге, в поетичному циклі присутні

елементи, що нагадують про сліпців-бандуристів, народних рапсодів, які на базарах та інших місцях збору людей розповідали історії про гетьманів та наших героїв.

Уже протягом тривалого часу поетичні переспіви «Псалмів Давидових» Т. Г. Шевченка отримали своє відображення в українській хоровій культурі. Більш як двадцять композиторів створили музичні інтерпретації цих текстів, використовуючи як окремі вірші, так і весь поетичний цикл у цілому. Найбільш актуальною версією «Псалмів» з хронологічного погляду є хоровий цикл українського диригента, композитора, співака та педагога Рубена Толмачова. Твір був завершений наприкінці 2022 року і незабаром представлений: світова прем'єра відбулась 10 травня 2023 року у виконанні Вінницького академічного міського камерного хору ім. В. Газінського (художній керівник – Христина Бедзір), а 20 травня 2023 року був виконаний у Києві за участю Зведеного хору, дівочого хору “Вогник” Київського палацу дітей та юнацтва (художній керівник Олена Соловей), хорової капели “Дзвіночок” Київського палацу дітей та юнацтва (художній керівник Рубен Толмачов) та учасників Хору-ансамблю Національної гвардії України (головний хормейстер — Андрій Карпінець). Обидва концерти, керовані Рубеном Толмачовим та з участю бандуристки Катерини Любчик (Вінниця), отримали великий успіх та суспільний відгук. [2]

«Псалми Давидові» написані Р. Толмачовим під час російсько-української війни. В інтерв'ю на телеканалі Віта ТБ композитор сказав, що «Псалми Давидові» поєднують боротьбу України з поєдинком Давида і Голіафа. «Нині це одна з найсимволічніших тем. Ідея протистояння Давида і Голіафа є фундаментальною для цієї програми. Адже йдеться про Псалтир, про псалми Давидові. А хто такий Давид? – говорить музикант. – Давид – це не воїн. Це

музикант, актор, поет, юнак, який озброєний лише вірою в Господа і любов'ю до власного народу вийшов і переміг м'язи і агресію досвідченого, підготовленого і озброєного воїна Голіафа. Через це складається враження, що описані події відбуваються не в Палестині, а в нинішній час в нашій країні» [4].

Рубен Толмачов використав текстову основу, що складається з 10 переспівів псалмів Т. Шевченка, які були опубліковані в першому томі "Кобзаря". У поетичному циклі псалми були впорядковані за зростанням їхніх номерів. Композитор перебудував структуру шевченківського циклу відповідно до власного задуму, з метою логічного поєднання окремих хорових творів в один цикл. Терміни написання псалмів – з Майдану 2014 по 2022 рік. Задля поповнення репертуару власних колективів, композитор спочатку звернувся до 81 та 149 псалми для хорової капели «Дзвіночок», а згодом для чоловічого секстету «ManSound» був написаний 12 псалом. Тоді ще автор не задумувався про написання повного циклу. Пізніше, коли були написані більшість номерів, композитор вирішив включити в хорові номери бандурні інтерлюдії. Це додавало композиції національний колорит. Крім того, він доручив читцеві особливі "епіграфи", які були пов'язані зі змістом шевченківських псалмів. Для поетичних зв'язків композитор використовував фрагменти поеми "Кавказ" Т. Шевченка, вибрані строфи з інших творів поета, таких як "Єретик", "І мертвим, і живим, і ненародженим...", а також віршів І. Франка, І. Огієнка, В. Сосюри, Л. Костенко [1].

Як стверджує художня керівниця Вінницького академічного міського камерного хору ім. В. Газінського Христина Бедзір: «Музика Рубена Толмачова у

поєднанні з переспівами псалмів Шевченка є дуже вражаючим симбіозом, який залишає нікого байдужим. Хоча сприйняття гармонійних послідовностей, ладотонального та мелодичного наповнення може різнитися, але неможливо залишитися байдужим до цієї музики. На початковому етапі це може бути неочевидним і складним, особливо з точки зору фактурності, гармонії та інтонаційного наповнення».

Головним пріоритетом Рубена Толмачова в даному проєкті є «Мистецтво заради перемоги». Музикант говорить: «Умови життя та воєнна дійсність створюють нові виклики та завдання для музикантів. Тому кожна художня ініціатива або подія має відповідати як ідеологічним, так і матеріальним потребам. Вона має спрямовуватися на підтримку національної державності та гідності, а також на допомогу армії та населенню».

Ознайомившись з хоровим циклом «Псалми Давидові» Рубена Толмачова за поезією Т. Г. Шевченка можна зробити наступні **висновки**. Цей хоровий цикл стає важливим музичним відображенням національного духу та боротьби українського народу за свою незалежність та гідність в умовах воєнного конфлікту. Використання поезії Т. Шевченка та музики Р. Толмачова сприяє збереженню і поширенню української культурної спадщини в умовах викликів і загроз. Цей хоровий цикл нагадує про важливість захисту національної ідентичності та підтримки культурного розвитку під час війни. Його прем'єра є свідченням про живучість та сили української духовної спадщини, яка продовжує впливати на суспільство та мистецтво навіть у найважчі часи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Воскобойнікова Ю. В. Принципи трансформації Шевченкових переспівів Псалтиря у хоровому циклі Рубена Толмачова «Псалми Давидові». Музичне мистецтво і культура. 2022. Вип. 35, № 2. С. 74–88.
2. Воскобойнікова Ю. В. Специфіка формоутворення в хоровому циклі «Псалми Давидові» Р. Толмачова. Культура України. 2023. Вип. 81. С. 24-33.

3. Півторацька Л. М. Відтворення поезії «Давидових псалмів» Т. Шевченка у творах українських композиторів ХХ–ХХІ століть : дис. ... доктора філософії 025 – «Музичне мистецтво», галузь знань 02 – «Культура і мистецтво». / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, Харків, 2023. 287 с.

4. Телеканал Віта. Мистецтво заради перемоги. «Псалми Давидові» звучатимуть у храмі Св. Духа. URL: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=CTtpab0jTQ> (дата звернення: 01.02.2024).

Стаття надійшла до редакції
11 січня 2024

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ XIX - ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

УДК 78.071.1(477)''19/20''

СТЕПОВА АЛЛА

старший викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. У статті автор здійснює ґрунтовний аналіз педагогічного досвіду та музично-викладацької діяльності цілої плеяди видатних композиторів, педагогів, громадських діячів XIX – початку ХХ століть. До числа досліджених у статті знаних постатей музичного мистецтва та музичної педагогіки увійшли: М. Лисенко, М. Леонтович, І. Воробкевич, Ф. Колесса, К. Стеценко, В. Барвінський. Розглянуто організацію навчально-виховного процесу, представлені основні методи та засоби навчання, що формували гармонійно розвинуту особистість учня, спираючись на національне підґрунтя та патріотичне виховання.

Ключові слова: українські музиканти-педагоги, педагогічні методи, музично-творчі здібності, хорове мистецтво, фортепіанна гра.

Постановка проблеми. Умови жорсткої війни, у яких опинився народ України після повномасштабного вторгнення російських окупантів, та попередній досвід незалежного існування країни, а саме - значні соціально-політичні, економічні та культурні процеси, принципово змінили українську націю, поставивши українців перед гострою необхідністю вивчати свою історію та давні традиції, захищати свою землю сьогодні та набувати нових цінностей для прийдешніх поколінь. У зв'язку з цим, однією з важливих і складних проблем педагогіки стало формування принципово нових пріоритетів розвитку освіти і культури, які покликані виховувати національно свідомого громадянина та мислячу людину. Одним із шляхів розв'язання зазначеної проблеми є глибоке осмислення й усвідомлення історико-педагогічного досвіду педагогів музикантів XIX – початку ХХ століть. Адже цей період

відзначався національним піднесенням й боротьбою з російською імперією та радянською владою за право на ідентифікацію і свободу.

У XIX на початку ХХ століть національне відродження охопило багато європейських народів, серед них і українців. На українських землях почалося становлення модерної нації та усвідомлення українцями своєї самотності. Українські території тоді належали різним державним утворенням. Наддніпрянщина була під владою російської імперії, а західні землі — під владою Австрійської. Тому етапи розвитку освіти, науки та культури відбувалися під постійними утисками з боку влади. Та незважаючи на імперські режими та проведення свідомої політики етноциду, тобто стирання мовних, культурних та інших відмінностей народу, українці почали ще більше протидіяти. Інтелігенція: науковці, освітяни, митці, попри небезпеку,